

HENRIK HØJLUND &
CARSTEN ANDERSEN

De overbeviste

SAMTALER OM TRO

 CREDO

Indhold

Forord	9
Arvesynd og fortabelse	12
Fjerner jeg fortabelsen, fjerner jeg Kristus	14
Det er fuldkommen uretfærdigt	17
Vi forstår ikke omfanget af syndefaldet	20
Det er noget forfærdeligt vrøvl	25
Frelsens mulighed er det mindst selvfølgelige af alt	29
Skete det virkelig?	33
Dumt at forsøge på at bevise Guds eksistens.....	35
Ingen hjælp af en forklaring der inkluderer "Gud"	39
Uden Gud ender vi i en moralsk blindgyde	44
Gud behøves ikke som forklaringsfaktor	48
Timeout	52
Den deistiske gud versus den kristne gud	56

Mennesket finder ikke Gud for enden af fornuften alene.	59
Evolutionsteorien.....	62
Intelligent Design.....	66
Et søm i gudstroens ligkiste.....	69
Tro og fornuft går hånd i hånd	72
The Only Game in Town	75
Vi er ude hvor vi ikke helt kan bunde	78
Bibelens troværdighed	81
Jesu troværdighed giver bibelteksterne troværdighed	86
Masser af selvmodsigelser.....	92
Jeg tænker mig godt om, når jeg tvivler.....	99
Er vi egentlig så uenige?.....	105
Der er enhed i mangfoldigheden.....	109
Den historiske Jesus.....	115
Spørgsmålet om Jesu guddommelighed afgør alt.....	121
Jesu opstandelse	128

Til syvende og sidst bliver det et trosvalg	132
Uenighederne løber løbsk	138
På et tidspunkt må der vælges.....	144
Konklusionen “opstandelse” er langt fra tvingende	151
Opstandelsen får brikkerne til at falde på plads	157
Opstandelsesberetningerne er selvmodsigende	162
Tilpas landkortet til landskabet	167
Hvis Gud er god, hvorfor så ... ?.....	170
Det ondes problem er ikke kun et problem for gudstroen	176
Evolutionen har udstyret os med en følelse af rigtigt og forkert.....	184
Den moralske absolutisme udledes af Gud selv	190
En progressiv moral er at foretrække	195
Give me that old time religion	201
Afrunding: Carsten.....	207
Afrunding: Henrik	211

Forord

Denne bog er blevet til som en mail-samtale hen over et par år mellem undertegnede.

Den ene af os, Carsten, udfordrede forlaget med et oplæg til en bog, der lod de kritiske spørgsmål til kristendommen komme til orde. Forlaget udfordrede ham den anden vej til at lade spørgsmålene blive udfordret af svar fra en troende. Og dermed kom den anden af os, Henrik, ind i billedet.

Vi har begge to den kristne tro som første afsæt i livet. Den kom så at sige ind med modermælken hos os begge. For den enes vedkommende, Carsten, løb mælken på et tidspunkt ud i sandet. Argumenterne for tro syntes svagere og svagere, i al fald hvad angår den kristeligt-konservativt prægede tro, vi begge har haft som udgangspunkt. For Henriks vedkommende gik det snarere modsat. Med årene voksede argumenterne for samme tro.

Vi kendte ikke hinanden på forhånd.

Alene aldersforskellen skiller ikke så lidt. Godt og vel 30 år. Carsten er født i 1990, Henrik i 1960. Carsten studerer matematik-økonomi. Henrik er sognepræst.

Udgangspunktet for os begge er overbevisning. Vi er begge temmelig overbevist om eget ståsted og om den andens fejlagtige ståsted. Men vi er også overbevist om, at det går an at møde hinanden i en åben diskussion. Vi tror begge på argumenternes ret. Vi tror begge på, at vores ståsted må tåle argumenternes prøve.

Vi tog fat på en samtale. Den blev lang. Vi skrev mails til hinanden hen over et par år. Vi lavede ikke en form for dispo-

Vi er begge
temmelig
overbevist om
 eget ståsted og
om den andens
fejlagtige ståsted

sition først. Blev ikke enige
om en række emner først –
og en rækkefølge. Det voksede
ud af den fortløbende
samtale, som blev sat i gang
af det første indfald fra Car-
sten. Måske ikke det sted,
man i almindelighed ville
have begyndt sådan en bog.

Men det var dér, det brændte først. Derfor måtte det bare
begynde der – lige på og hårdt.

Bogen er ikke en intellektuel leg (selvom den selvsagt
rummer elementer af det). Der er meget på spil. Rigtig
meget endda – når man tænker på det tema, bogen åbner
med. Derfor er bogen også skrevet med lidenskab. Den li-
denskab, der stædigt og indtrængende insisterer på egen
overbevisning – og på den andens mangel på argumenter.

Flyttede vi så hinanden? Måske ikke som vi hver for sig
havde kunnet ønske, men forudsætningen for at skrive var
ikke, at den ene helst skulle få overbevist den anden. For-
udsætningen var, at vi ville afprøve nogle af vores argumen-
ter for det, vi tror på. Prøve dem af på modargumenterne.
Det ville under alle omstændigheder gøre os klogere på både
egen tro og den andens tro.

Forudsætningen er tillige, at læseren kunne få anledning
til at få prøvet sine argumenter af. Dermed er det også vores
ønske, at læserne findes på “begge sider af hegnet”.

Nogle læsere vil givetvis savne visse temaer. Hvad kan vi sige
til det? Samtalen er ikke færdig. Vi kunne blive ved. Og ved. Men
det overlader vi til læseren. At tænke videre, fortsætte diskus-
sionen med den, der mener noget andet end en selv.

Det gør vi selv. Med hinanden eller med andre. Vi er ikke færdige.

God læselyst!

Venlig hilsen

Carsten og Henrik

Arvesynd og fortabelse

Kære Henrik

Jeg har et problem med idéen om fortabelse. Jeg synes, det virker vanvittigt uretfærdigt og ikke som noget, en kærlig gud kunne have fundet på. Det virker som en aldeles middelalderlig, primitiv tanke, at der af alle fortidige, nulevende og fremtidige mennesker skal laves et A- og et B-hold. Det sidste er en underdrivelse, for det fremstilles snarere, som om der skal være et hold mennesker i evig ekstatiske eufori på den ene side og et hold mennesker i evig pinsel og lidelse på den anden side. Jeg har grunde til at mene, at tanken om fortabelse er absurd og uretfærdig, hvilket jeg forhåbentligt senere kan komme ind på. Først vil jeg dog sætte et stort spørgsmålstegn ved den grundlæggende forudsætning – dét, jeg tænker på, er idéen om arvesynd.

Så vidt jeg forstår, blev Jesus angiveligt sendt for at frelse hele verden fra den synd, der indsneg sig ved syndefaldet. Det er dog et faktum, at mange mennesker ikke tror på dette. Nogle tror, at Jesus slet ikke har eksisteret, andre tror, at historierne om hans mirakler og genopstandelse er legender og intet andet. Mange tror på helt andre religioner med andre hellige skikkelser, nogle er ateister. Og helt generelt kan mange nok ikke tage tanken om fortabelsen seriøst. I hvert fald tror mange ganske enkelt ikke på det med Gud og Jesus – og de har altså fortabelsen i vente?

Det oprindelige problem – arvesynden – kom sig af, at Adam og Eva ifølge Første Mosebog spiste af den forbudne frugt. Hvor er det rimelige i, at mennesker skal kendes skyldige for noget, en fjern forfader har gjort? Jeg kender ingen

forældre, der straffer børn for en forseelse, som deres ældre søskende engang for længe siden begik. Dertil vil du måske sige, at jeg, du og alle andre fortjener døden og straffen, da vi også er syndige. Vi kan ikke undgå at tænke og handle ondt indimellem, den er jeg helt med på. Men det er jo umuligt for os at lade være! Det er jo sådan, vi er født. Så hvordan i alverden kan det give mening, at vi allerede fra starten af vores eksistens har en evig straf hængende over hovedet på os, og som en vis type kristendom hævder, at nogle af os desværre ikke slipper for?

Helt generelt
kan mange nok
ikke tage tanken
om fortabelsen
seriøst

Hilsen Carsten

Fjerner jeg fortabelsen, fjerner jeg Kristus

Kære Carsten

Jeg kan godt forstå, du har problemer med fortabelsen som idé. En idé er en menneskelig konstruktion, et menneskeligt forsøg på at indfange tilværelsen eller dele af den i nogle begreber – i en idé. Hvis fortabelsen er en sådan idé, kan man ret hurtigt finde en god del at indvende mod den.

Min præmis som kristen er imidlertid, at fortabelsen ikke er en idé. Den er ikke et levn fra det middelalderlige overdrev, fra en tid, hvor man holdt mennesker i skak ved hjælp af idéer (hvilket for øvrigt stadig finder sted).

Den, der tydeligst af alle sætter ord på fortabelsen som virkelighed, er Jesus selv. En af præmisserne for mig som kristen er, at Jesus ikke er ophavsmand til idéer, til ideologi, men at han i egen person er kristendommens kerneindhold.

Ganske meget
i mig selv
kan tidvis
stritte imod
fortabelsen.

Det betyder, at for mig figurerer fortabelsen på et helt andet plan end idéernes. Spørgsmålet om fortabelsens rimelighed som idé giver ikke så meget mening for mig. Jesus står inde for fortabelsen. Jesus er essensen af kristendommen. Altså slipper jeg ikke

uden om fortabelsen. Ganske meget i mig selv kan tidvis stritte imod fortabelsen. Både tankemæssigt og følelsesmæssigt. Men fjerner jeg fortabelsen, fjerner jeg også Kristus. Så

jeg lever med mine protester, fordi Kristus hele tiden fylder mere. Og desuden fordi han lige præcis er den store “fortabelses-protestant”. Alt, hvad han var her for, gik ud på at tilvejebringe en anden mulighed end fortabelsen.

Okay, det var så mit grundlæggende udgangspunkt i forhold til det med fortabelsen. Hvilket dog ikke gør det umuligt for mig at diskutere argumenterne imod den.

Du nævner konkret det med arvesynden som en indvendning. Denne urimelighed, at vi – troende såvel som ikke-troende – skulle hænge på synden fra en fjern forfader. Men du svarer også næsten selv på det, når du lægger mig det svar i munden, at vi selv “fortjener døden og straffen”. Netop. Og dét er faktisk en afgørende pointe med arvesyndsbegrebet. Det handler ikke kun om skæbne, men lige så meget om synd. I den forstand kunne man godt kalde beretningen om Adam og Eva for en “myte”. Nemlig i den forstand, at den – ligesom myten – er et billede på, hvad der gentager sig i hvert eneste menneskes liv. Historien om Adam og Eva er på den måde vores alle sammens historie. Med fristelsen og faldet knækker menneskets historie med Gud og hinanden og alt andet på en måde, som får konsekvenser for al eftertid, bl.a. den konsekvens, at fristelsen og faldet finder sted igen og igen. “Det er jo umuligt for os at lade være,” skriver du. Du har ret. Det er også en pointe med arvesyndsbegrebet. Vi er fanget i en blanding af skæbne og skyld. En skæbne, der gør os skyldige fra begyndelsen, og en skyld, der gør os ansvarlige for vores skæbne. Rent tanke-logisk kan det måske lyde som et lidt underligt miks. Men kender vi ikke noget lignende, når vi tænker på forbryderen, som fra sin tidligste barndom oplevede grove svigt og derfor på en måde var forhåndsdisponeret til forbryderkarrieren? Og alligevel holder vi ham ansvarlig for forbrydelserne. Og det gør

vi med rette. Vi fratager ham ikke ansvaret, vi frikender ham ikke for skyld på trods af alt det forklarlige i hans handlinger.

Du har alt i alt ret i, at dette er en forudsætning for, at det tankemæssigt overhovedet kan give mening at tale om fortabelse. Arvesynden drejer sig om et fuldstændig dramatisk skifte i jordens og menneskehedens historie. Det handler ikke om lille Peter, der hugger af kagedåsen, et sølle frugttyveri, som den gode Gud nok skulle kunne tilgive. Vi skal forstå hændelsen i Paradiset og alle parallelle hændelser lige siden som konsekvent utroskab. Lige præcis sådan skildrer Bibelen det for os utallige steder – som utroskab. Vi skal se Gud for os som den lidenskabeligt elskende ægtemand, endda en konge, der har taget Askepot til sig og opelsket hende ved sin side. For så at opleve, at hun ikke bare én gang, men gang på gang søger andre elskere. Det er i dét lys, vi skal forstå fortabelsen som den naturligste udgang på den historie. Den konsekvent utro, der til sidst får lov til at få det, som hun vil have det.

Jeg holder her. Uden at jeg eller du på nogen måde er færdige med det. Men nu er bolden i hvert fald i spil.

Hilsen Henrik